

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

GRUPUL PARLAMENTAR U.D.M.R.

Nr: 36-17/296/20.12.2023

Către

Biroul Permanent al Camerei Deputaților

**Biroul permanent al Camerei Deputaților
Inițiative legislative**

Nr. 969 din 20.12.2023

În conformitate cu prevederile art. 74 alin. (1) din Constituția României, Vă înaintăm alăturat **Propunerea legislativă privind Statutul autonomiei culturale a comunității maghiare din România.**

Inițiatori,

Zakariás Zoltán – deputat

Kulcsár-Terza József-György – deputat

Expunere de motive

Legea cadru privind autonomia culturală a comunităților naționale constituie cadru juridic eficient pentru structurile organizate ale minorităților naționale autohtone, care au întreținut relații strânse cu statul român pe o perioadă îndelungată, minorități nominalizate în mod taxativ în textul legii, pentru a-și formula în mod concret, sub formă legislativă, necesitățile instituționale și prerogativele aferente de drept public, necesare pentru păstrarea și dezvoltarea identității culturale și naționale proprii, ținând seama de condițiile istorice și socioculturale, respectiv de posibilitățile specifice fiecărei comunități.

Comunitatea maghiară din România, autohtonă, cu o istorie și tradiții de secole pe pământul său natal, prezintă toate caracteristicile unei comunități autonome, în sensul definit prin Legea cadru, în consecință, conform principiului autodeterminării interne, respectiv al subsidiarității și descentralizării, persoanele care își asumă în mod liber această identitate, împreună cu ceilalți membri ai acestei colectivități au dreptul la autonomie culturală.

Prezenta propunere legislativă care, conform Constituției, se încadrează în categoria legilor organice, creează, pe lângă prevederile constituționale în cauză (art. 117. al Constituției) baza juridică explicită pentru înființarea autorității administrative autonome specializate pentru gestionarea acelor probleme ale comunității maghiare din România, care țin de păstrarea și dezvoltarea identității sale naționale. Totodată, propunerea legislativă reglementează condițiile concrete de înființare pe plan local și național a structurilor acestei autorități, organele de conducere, sursele financiare și patrimoniale, precum și competențele și atribuțiile de drept public conferite, respectiv preluate de la diferitele autorități administrative centrale, regionale și locale ale statului, necesare pentru a-și desfășura activitatea în interesul comunității naționale.

Propunerea legislativă se inspiră din practica și legislația țărilor membre ale Consiliului Europei, precum și ale Uniunii Europene, bazându-se pe o serie de norme internaționale, respectiv documente (hotărâri, recomandări și rapoarte, unele asumate chiar cu caracter imperativ de reprezentanții statului român) ale acestor organisme internaționale, cu referire specială asupra documentelor privind promovarea diferitelor forme de autonomie comunitară, ca instrumente eficiente pentru detensionarea relației majoritate – minoritate națională, pentru realizarea egalității depline și efective a persoanelor aparținând majorității și minorității maghiare, pentru sporirea sentimentului de confort și loialitate față de instituțiile statului. Totodată, adoptarea prezentului statut se înscrie în procesul de construcție democratică a societății românești prin implementarea modelelor pozitive de administrare eficientă a problematicei minorităților naționale.

Normalizarea și armonizarea relațiilor interetnice contribuie și la sporirea stabilității interne, respectiv, dat fiind situația specifică a țărilor din Europa Centrală și de Est, având minorități naționale însemnate în țările vecine, întărirea stabilității regionale, criteriu important pentru România în procesul de integrare în structurile Uniunii Europene.

Din aceste motive, supunem pentru dezbatere și aprobare Parlamentului României prezenta propunere legislativă.

Inițiatori,

Zakariás Zoltán – deputat

Kulcsár-Terza József-György – deputat

LEGE

privind Statutul autonomiei culturale a comunității maghiare din România

Preambul

În baza dreptului la autodeterminare internă care, prin autorități proprii de autoadministrare, garantează păstrarea identității naționale a comunității maghiare și exercitarea individuală sau în comun cu ceilalți membri ai comunității a drepturilor persoanelor aparținând comunității naționale,

în baza obligațiilor stipulate în documentele Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa,

în vederea exercitării drepturilor formulate în Recomandările 1134/1990; 1177/1992; 1201/1993; 1255/1995 ale Consiliului European cu referire la comunitățile naționale aflate în minoritate numerică și a persoanelor aparținând acestora,

în spiritul reglementărilor cuprinse în Carta Europeană a Autonomiei Locale,

în vederea realizării egalității depline și efective între cetățeni, garantată de Acordul Cadru privind Protecția Minorităților Naționale din Europa,

în conformitate cu diferitele forme de autonomie comunitară existente în Europa,

în vederea respectării principiilor enunțate în Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare,

luînd în considerare Rezoluția Parlamentului European privind cetățenii Uniunii, care proclamă principiul democratic al autodeterminării interne, a egalității reale între cetățeni, a autoadministrării locale, regionale sau de grup și a cooperării dintre regiuni,

avînd cunoștință de obligațiile asumate de autoritățile române și formulate în Avizul nr. 176/1993 al Adunării Parlamentare a Consiliul European,

în baza autodefinirii comunității maghiare din România, aflată în minoritate numerică ca și o comunitate națională autonomă, avînd astfel dreptul la autonomia culturală, precum și baza Legii cadru a autonomiei personale a comunităților naționale (în continuare Lege cadru)

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Capitolul I. – Comunitatea națională maghiară din România

Art. 1 – Comunitatea națională maghiară din România (în continuare: comunitatea maghiară) se identifică cu maghiarii care trăiesc în minoritate numerică în România și care păstrează pe pământul lor natal tradiții istorice, teritoriale (urbane și rurale), culturale, lingvistice, religioase proprii și a cărei membri și-au declarat sau își declară această apartenență pe baza unei opțiuni individuale.

Art. 2 – Apartenența la comunitatea maghiară din România se bazează pe decizia personală liberă a fiecărui individ privind opțiunea identitară, opțiune în luarea căreia nimeni nu poate fi îngrădit, și prin care nimeni nu poate dezavantajat în nici un fel.

Art. 3 – Drepturile exercitate în mod individual sau în comun de membri comunității maghiare sunt parte integrantă a drepturilor și libertăților universale ale omului, și ca atare ele intră în competența cooperării internaționale.

Art. 4 – Prin libera opțiune identitară, comunitatea maghiară și membrii ei au dreptul la folosirea, dezvoltarea și păstrarea neîngrădită a limbii materne și a tradițiilor, la exprimarea liberă a identității lor culturale, lingvistice și religioase și la respingerea asimilării forțate, împotriva voinței lor.

Art. 5 – Exercițarea libertății identitare a comunității maghiare, ținându-se seama de condițiile istorice și teritoriale ale acesteia, se realizează prin exercițarea autonomiei culturale, conform Legii cadru privind autonomia culturală a comunităților naționale precum și prevederile prezentului statut.

Capitolul II. – Competențe comunitare

Art. 6 – Autonomia culturală include următoarele drepturi cuprinse în prezentul statut:

- a) drepturile minoritare ale membrilor comunității maghiare, care pot fi exercitate și în mod individual,
- b) acele drepturi individuale specifice care pot fi exercitate numai împreună cu ceilalți membri ai comunității, precum și
- c) drepturile colective ale comunității maghiare autonome.

Art. 7 – Membrii comunității maghiare au dreptul la patrie natală, la asigurarea condițiilor unei vieți libere și netulburate pe pământul natal, la menținerea relațiilor etnice și teritoriale formate de-a lungul istoriei, la utilizarea liberă a limbii materne, la egalitate deplină și efectivă între cetățeni.

Art. 8 – În unitățile administrativ-teritoriale în care membrii comunității maghiare ating procentual 10 la sută din totalul populației sau sunt în număr de cel puțin 5000 de persoane:

- a) limba oficială și cea a comunității maghiare sunt de același rang, și în consecință trebuie asigurată pentru toți cetățenii unității administrativ-teritoriale respective posibilitatea utilizării în aceleași condiții a ambelor limbi atât în scris cât și oral;
- b) aleșii locali și funcționarii publici pot utiliza în mod liber limba maternă în activitatea lor, inclusiv în ședințele de consiliu;
- c) denumirile localităților, a străzilor și piețelor, a instituțiilor publice sunt afișate și în limba maternă a comunității maghiare.

Art. 9 – Conform celor stipulate în art. 8, în unitățile administrativ-teritoriale multilingve, autoritățile administrației locale sunt obligate:

- a) să utilizeze și limba maternă a comunității maghiare;
- b) să publice și în limba comunității maghiare reglementările și comunicatele emise;
- c) să publice și în limba comunității maghiare formularele utilizate în procedurile administrative.

Art. 10 – Unitățile administrativ-teritoriale locale și județene în care comunitatea maghiare este majoritară în raport cu populația totală a unității administrativ-teritoriale, conform Legii cadru și a altor norme juridice referitoare la această situație, dispun de statut juridic special pe baza căruia limba maternă a comunității maghiare este identică în rang cu limba oficială a statutului.

Art. 11 – Autoritatea autogovernării culturale naționale a comunității maghiare are dreptul de a propune, aviza și aproba în privința normelor și reglementărilor emise de autoritățile administrațiilor centrale și locale cu privire la identitatea națională a comunității, în special la limba maternă, învățământul în limba maternă, cultură, religie, simboluri naționale, precum și la schimbarea delimitării unităților administrativ-teritoriale și a structurii demografice ale acestora.

Art. 12 – Persoanele aparținând comunității maghiare dispun de drepturi de autoadministrare și în acest sens, de drepturi speciale normative și executive în domeniul învățământului și culturii, al serviciilor publice, al protecției sociale, al informării și utilizării limbii materne, conform prezentei legi.

Art. 13 – Autonomia culturală a comunității naționale se realizează prin organe și reprezentanți desemnați în urma unor alegeri libere și periodice.

Art. 14 – Autonomia culturală garantează comunității maghiare și membrilor ei, în special următoarele:

- a) egalitatea deplină și efectivă între cetățeni;
- b) autoadministrare prin autorități proprii conform particularităților istorice și teritoriale;
- c) egalitatea de șanse;
- d) asumarea și exprimarea liberă a identității naționale a individului;
- e) utilizarea liberă a limbii materne în viața publică, administrație, justiție, învățământ, cultură;
- f) numirea și angajarea în administrație a persoanelor aparținând comunității, respectiv a persoanelor care cunosc limba comunității în acele unități administrativ-teritoriale în care membrii comunității maghiare au o prezență semnificativă;
- g) înființarea și menținerea structurilor de învățământ de stat și profesionale de sine stătătoare;
- h) dreptul de acces la informații în limba maternă, și dreptul la înființarea respectiv susținerea presei scrise și electronice în limba maghiară;
- i) utilizarea liberă a simbolurilor naționale, ținerea netulburată a sărbătorilor naționale și religioase, păstrarea, ocrotirea și transmiterea memoriei arhitecturale, culturale și religioase, precum și a tradițiilor;
- j) stabilirea și promovarea relațiilor cu țara-mamă și cu alte comunități cu care are legături naționale, etnice, lingvistice, culturale și istorice;
- k) dreptul de a se adresa către autoritățile competente ale statului în vederea soluționării juridice a cazurilor în care se încalcă drepturile și libertățile individuale sau comunitare;
- l) distribuirea și redistribuirea fondurilor din bugetul de stat destinate înființării și funcționării instituțiilor de învățământ, educație, cultură și cercetare;
- m) retrocedarea, respectiv, dacă acest lucru nu este posibil, despăgubirea pentru bunurile mobiliare și imobiliare ale comunității naționale, respectiv ale bisericilor tradiționale maghiare, confiscate în mod abuziv și naționalizate.

Capitolul III. – Formarea autogovernării culturale a comunității maghiare

Art. 15 – Autogovernarea culturală a comunității maghiare se înființează în baza art. 117 alin. (3) din Constituția României și a Legii cadru, ca autoritate administrativă autonomă care îndeplinește atribuții comunitare specifice în vederea protecției identității.

Art. 16 – (1) Membrii comunității maghiare care exercită autonomia culturală înființează prin vot egal și universal, secret și direct organele deliberative locale și naționale ale autogovernării culturale a comunității maghiare.

(2) Autoritățile locale și naționale ale autogovernării culturale a comunității maghiare au calitatea de persoane juridice de drept public, mandatul lor fiind de patru ani.

(3) Autogovernarea culturală națională sau cele locale pot înființa, prin asociere, instituții și organe teritoriale (regionale sau județene) ale căror competențe și atribuții sunt reglementate prin hotărâri ale autorității autogovernării culturale naționale în baza Legii cadru și a prezentului Statut.

Art. 17 – (1) Regulamentul detaliat al alegerilor care au ca scop înființarea autorităților autogovernării culturale a comunității maghiare este înaintat spre aprobare Parlamentului.

(2) Regulamentul privind alegerile autorităților locale și naționale ale autogovernării culturale sunt aprobate de către Parlament prin lege.

Art. 18 – (1) Autogovernările culturale locale ale comunității maghiare sunt alese odată cu consiliile locale în acele unități administrativ-teritoriale în care proporția populației aparținând comunității maghiare – pe baza datelor oficiale ale ultimului recensământ – este sub 50% din totalul populației, dar depășește 5% sau numărul absolut depășește 200 de persoane.

(2) Autoritatea națională a autogovernării culturale a comunității maghiare este aleasă odată cu alegerile parlamentare.

Art. 19 – Autoritățile autoguvernării culturale a comunității maghiare își exercită competențe în mod autonom pe baza Legii cadru și a prezentului Statut, reprezentând și apărând interesele comunității și ale persoanelor care îi aparțin.

Art. 20 – (1) În unitățile administrative în care comunitatea maghiare nu dispune de aleși cu drepturi depline în consiliul local, reprezentarea și apărarea intereselor comunității locale în aceste consilii se realizează prin reprezentanți locali delegați cu drept consultativ.

(2) Procedura de desemnare a reprezentanților locali este reglementată prin hotărâre a autoguvernării culturale naționale.

(3) Autoritățile autoguvernării culturale locale ale comunității maghiare au dreptul de:

a) a participa prin delegat cu drept consultativ la toate ședințele consiliului local, respectiv ale oricărei comisii de specialitate în care se pun în discuție probleme referitoare la comunitatea maghiară;

b) a propune primarului sau consiliului local discutarea cazurilor referitoare la situația comunității maghiare;

c) a iniția revizuirea deciziilor care au implicații asupra comunității maghiare.

(4) Reprezentanții locali au dreptul de avizare și aprobare a deciziilor privind identitatea națională a persoanelor care aparțin comunității maghiare, în special a deciziilor referitoare la limba maternă, cultura, istoria, religia, simbolurile naționale ale comunității.

Art. 21 – În unitățile administrativ-teritoriale în care comunitatea maghiară dispune de aleși locali cu drepturi depline (consilieri, primari, viceprimari), recunoscuți de autoritatea locală a autoguvernării culturale, reprezentarea și apărarea intereselor comunității locale în consiliile locale este realizată de aceștia prin exercitarea drepturilor de la art. 20.

Art. 22 – În unitățile administrativ-teritoriale în care membrii comunității maghiare constituie majoritate numerică locală în raport cu întreaga populație, reprezentarea și apărarea intereselor comunității maghiare și a membrilor ei este realizată de autoritatea administrației locale cu statut special.

Art. 23 – Competențele conferite autoguvernării culturale a comunității maghiare obținute în baza Legii cadru și a prezentului Statut nu aduc atingere dreptului de reprezentare parlamentară și în administrația publică locală a minorității maghiare.

Capitolul IV. – Competențele, atribuțiile și organele de conducere ale autoguvernărilor culturale locale ale comunității naționale

Art. 24 – Drepturile fundamentale ale autorității autoguvernării culturale locale a comunității maghiare sunt:

a) administrarea autonomă a problemelor comunității maghiare privind învățământul, educația, cultura, protecția socială și viața publică ale comunității locale;

b) stabilirea și menținerea neîngrădită a contactelor cu țara-mamă și cu alte comunități cu care comunitatea maghiară locală are legături naționale, lingvistice, culturale și religioase;

c) înființarea și supravegherea funcționării propriilor instituții locale de învățământ, educație, cultură și științifice;

d) sprijinirea și încurajarea membrilor comunității maghiare, precum și a bisericilor istorice, a organizațiilor și asociațiilor civile și profesionale maghiare în crearea și susținerea instituțiilor de învățământ private și confesionale cu predare în limba maghiară;

e) înființarea de ziare, studiouri de radio și televiziune locale, adoptarea unor politici de programe corespunzătoare în cadrul reglementărilor audiovizuale în vigoare;

f) înființarea unor societăți economice ale căror profit reprezintă surse financiare ale autoguvernării culturale;

g) desemnarea sărbătorilor comunității pe care o reprezintă, libera utilizare și protecția simbolurilor locale și naționale.

Art. 25 – Competențele și atribuțiile instituțiilor autoguvernării culturale locale sunt:

- a) facilitarea exprimării și exercitării libere a identității naționale în planul vieții politice, sociale, culturale și economice locale;
- b) dispunere asupra înființării, menținerii și funcționării propriilor instituții culturale și de preservare a tradițiilor, a muzeelor, a colecțiilor publice și a siturilor memoriale, respectiv asupra numirii persoanelor la conducerea acestora;
- c) luarea deciziilor în problemele legate de planurile de dezvoltare și școlarizare a instituțiilor învățământului de stat, desemnarea persoanelor la conducerea acestor instituții, asigurarea asistenței și controlului de specialitate prin instituții proprii;
- d) administrarea problemelor economice și sociale care influențează viața comunității maghiare;
- e) luarea hotărârilor legate de problemele ce privesc mass media de utilitate publică locală în limba maghiară și de utilizarea timpilor de emisie a programelor studiourilor de radio și televiziune locale;
- f) menținerea relațiilor dintre bisericile istorice maghiare și administrația locală și facilitarea colaborării dintre ele;
- g) facilitarea relațiilor și colaborării cu organizațiile civile;
- h) înființarea și acordarea de burse, inițierea concursurilor de proiecte pe probleme de interes local;
- i) asigurarea relațiilor cu administrația locală privind rezolvarea problemelor ce intră în competențele acesteia;
- j) propunerea mai multor candidați în vederea realizării reprezentării proporționale în instituțiile publice;
- k) luarea deciziilor în privința bugetului, a execuției bugetare, a gestionării patrimoniului propriu;
- l) supravegherea propriilor societăți economice;
- m) adresarea prin intermediul instituțiilor și organizațiilor sale la autoritățile competente ale statului, respectiv la instituții și organizații internaționale pentru soluționarea juridică reală a cazurilor de încălcare a drepturilor individuale sau comunitare;
- n) avizarea proiectelor de acte normative locale legate de identitatea comunității maghiare;
- o) elaborarea și adoptarea propriului regulament de organizare și funcționare.

Art. 26 – Autoritățile autoguvernării culturale a comunității maghiare colaborează cu autoritățile administrațiilor locale și județene. În cadrul acestei colaborări și prin intermediul reprezentanților lor participă la:

- a) coordonarea și administrarea instituțiilor de învățământ, culturale și de informare publică – exceptând cele private – ale căror activități sunt legate de viața comunității maghiare locale pe planul învățământului, culturii și al informării publice;
- b) elaborarea proiectelor de dezvoltare teritorială și regională;
- c) elaborarea reglementărilor locale și județene privind protecția monumentelor istorice și a patrimoniului cultural public.

Art. 27 – Organele de conducere ale autoguvernării culturale locale:

- a) Consiliul de autoguvernare culturală locală;
- b) Comitetul executiv al autoguvernării culturale locale;
- c) Președintele autoguvernării culturale locale.

Art. 28 – (1) Numărul de membri ai Consiliului de autoguvernare culturală locală este stabilit în funcție de numărul membrilor comunității maghiare, în conformitate cu Legea cadru.

(2) Consiliul adoptă hotărâri în interesul exercitării competențelor și atribuțiilor definite de Legea cadru și prezentul Statut.

Art. 29 – (1) Comitetul executiv al autoguvernării culturale locale este ales de Consiliu și este alcătuit din 3-7 membri. Componența exactă și concretă este stabilită prin hotărârea consiliului, pe baza Legii cadru și a prezentului Statut.

(2) Atribuțiile comitetului executiv al autoguvernării culturale locale sunt:

- a) pregătirea lucrărilor consiliului de autoguvernare culturală locală;
- b) aplicarea hotărârilor consiliului de autoguvernare culturală locală;

- c) reprezentarea și exercitarea drepturilor de beneficiar și control asupra instituțiilor publice de învățământ și cultură, de limba maghiară;
- d) stabilirea și menținerea relațiilor cu administrația publică locală, precum și cu alte autorități publice.

Art. 30 – (1) Președintele autoguvernării culturale locale este ales, din rândul propriilor membri, de către consiliul autoguvernării culturale locale prin votul majorității membrilor săi. Atribuțiile președintelui sunt:

- a) reprezentarea autoguvernării culturale locale către autoritățile statului respectiv către terțe părți;
- b) prezidarea ședințelor consiliului și ale comitetului executiv.

(2) Președintele poate delega competențele către vicepreședintele ales de consiliul autoguvernării culturale locale din rândul propriilor membri cu votul majorității membrilor săi.

Capitolul V. – Competențele, atribuțiile și organele de conducere ale autoguvernării culturale naționale a comunității maghiare

Art. 31 – Drepturile exercitate de autoritatea autoguvernării culturale naționale a comunității maghiare sunt:

- a) administrarea problemelor specifice din domeniul învățământului, educației, culturii și protecției sociale în baza principiului autoguvernării culturale interne ale comunităților naționale;
- b) reprezentarea unitară și coordonată a autorităților administrațiilor publice locale cu statut special ale unităților administrativ-teritoriale cu populație majoritară maghiară;
- c) coordonarea relațiilor cu autoritățile administrative ale regiunilor autonome cu populație majoritară maghiară;
- d) stabilirea și menținerea liberă a relațiilor cu țara-mamă și cu alte comunități de care comunitatea maghiară este legată pe plan național, lingvistic, cultural și religios;
- e) înființarea și coordonarea activității instituțiilor proprii de învățământ, educație, cultură, cercetare;
- f) înființarea, respectiv asigurarea funcționării învățământului în limba maternă la toate nivelele, tipurile, sub toate formele și secțiile (universități, facultăți, colegii, secții, școli, clase, grupe școlare și universitare) sprijinite proporțional din bugetul de stat și al autorităților administrației publice locale;
- g) sprijinirea și încurajarea membrilor comunității maghiare, precum și a bisericilor istorice, a organizațiilor și asociațiilor civile și profesionale maghiare în crearea și asigurarea funcționării instituțiilor de învățământ privat și confesional în limba maghiară;
- h) înființarea cu finanțare din bugetul de stat a instituțiilor specializate de asistență și control ale instituțiilor de învățământ și educație în limba maternă;
- i) asigurarea funcționării instituțiilor culturale și științifice în limba maternă cu finanțare din bugetul de stat și al administrației publice locale;
- j) protejarea utilizării libere a simbolurilor naționale;
- k) stabilirea sărbătorilor comunității naționale.

Art. 32 – Competențele și atribuțiile autoguvernării culturale naționale a comunității maghiare constau în:

- a) facilitarea exprimării și exercitării libere a identității naționale în planul vieții politice, sociale, culturale și economice;
- b) stabilirea sărbătorilor și simbolurilor comunității maghiare;
- c) monitorizarea respectării normelor juridice privind utilizarea limbii materne, iar în caz de nerespectare a acestora, inițierea procedurilor reparatorii;
- d) dispunerea asupra înființării, susținerii și asigurării funcționării instituțiilor culturale, de prezervare a tradițiilor, a muzeelor, a colecțiilor publice și a siturilor memoriale de interes național sau regional, numirea în funcție a conducătorilor acestor instituții;
- e) menținerea și asigurarea funcționării instituțiilor de învățământ de importanță regională sau națională în limba maternă preluate de la stat sau înființate din proprie inițiativă; numirea în funcție a conducătorilor acestor instituții, respectiv coordonarea și asigurarea asistenței de specialitate și control a acestora prin organe de specialitate;
- f) luarea deciziilor în privința altor servicii publice culturale, de educație și de formare profesională;
- g) înființarea și acordarea unor premii și burse;

- h) organizarea concursurilor de proiecte pentru sprijinirea organizațiilor civile maghiare;
- i) administrarea problemelor de anvergură națională privind viața socială și economică a comunității maghiare;
- j) luarea deciziilor pentru sprijinirea prin concursuri de proiecte a publicațiilor și editurilor;
- k) luarea deciziilor în problemele legate de mass media audiovizuală națională sau regională de limbă maghiară, în utilizarea timpilor de emisie a studiourilor de radio și televiziune, monitorizarea și controlul, prin intermediul organelor proprii de specialitate, respectării caracterului public al mass mediei, conform actelor normative în vigoare;
- l) întreținerea relațiilor și facilitarea cooperării cu bisericile istorice maghiare;
- m) facilitarea relațiilor de colaborare și parteneriat cu organizațiile civile;
- n) asigurarea contactelor cu organele administrației publice centrale în planul gestionării și rezolvării problemelor ce țin de competența ei;
- o) formularea propunerilor pentru ocuparea posturilor de funcționari publici în vederea asigurării reprezentativității proporționale în instituțiile publice naționale;
- p) luarea deciziilor asupra bugetului, a execuției bugetare și a patrimoniului;
- q) supravegherea și controlul prin organele de specialitate ale propriilor societăți economice;
- r) adresarea, prin intermediul autorităților sale competente, către instituțiile sau autoritățile statului, în vederea soluționării încălcării unor drepturi colective ale comunității sau a unor drepturi individuale ale membrilor ei;
- s) avizarea proiectelor de acte normative care au influență asupra identității comunității maghiare;
- t) elaborarea și adoptarea propriului regulament de organizare și funcționare;
- u) îndeplinirea altor atribuții delegate prin lege în sfera competențelor sale.

Art. 33 – Autogovernarea culturală națională își exersă atribuțiile prin competențe proprii sau prin împărțirea competențelor cu autorități ale administrației centrale, precum și prin colaborare cu consiliile locale și județene.

Art. 34 – Reglementările detaliate referitoare la competențele și funcționarea organelor autogovernării culturale naționale și a instituțiilor proprii ale comunității maghiare sunt stipulate – în concordanță cu prezentul Statut – în hotărârile organelor decizionale ale autogovernării culturale naționale, care au caracter de acte administrative.

Art. 35 – Organele de conducere ale autogovernării culturale naționale a comunității maghiare sunt:

- a) Consiliul Național Maghiar (în continuare: Consiliul)
- b) Comitetul Executiv
- c) Președintele Consiliului Național Maghiar (în continuare: președintele)

Art. 36 – (1) Consiliul este organul decizional al autogovernării culturale a comunității maghiare la nivel național.

(2) Consiliul are un număr de 101 membri, în concordanță cu baremele de reprezentativitate fixate în Legea cadru, stabilit pe baza datelor oficiale ale ultimului recensământ.

(3) Consiliul emite hotărâri – conform procedurilor stabilite în propriul regulament de organizare și funcționare – în vederea exercitării competențelor și atribuțiilor ce îi revin pe baza celor incluse în Legea cadru și Prezentul Statut.

Art. 37 – (1) Comitetul Executiv este organul executiv al autogovernării culturale naționale a comunității maghiare, numărul membrilor săi fiind 11.

(2) Membrii Comitetului Executiv sunt numiți, respectiv pot fi demisi de Consiliu pe baza procedurilor stabilite în propriul regulament de organizare și funcționare.

(3) Principalele atribuții ale Comitetului Executiv sunt:

- a) pregătirea hotărârilor Consiliului;
- b) punerea în aplicare a hotărârilor în vigoare, respectiv verificarea modului de respectare a acestora;
- c) elaborarea proiectului de buget al autogovernării culturale naționale, reprezentarea și susținerea acestuia și a principiilor de finanțare în fața Guvernului;

- g) Mandatele sunt atribuite în funcție de proporția voturilor obținute aplicând principiul celui mai mare rest. Ordinea candidaților aleși de pe liste este dată de numărul voturilor exprimate pentru fiecare candidat de pe listă. În cazul candidaților cu număr egal de voturi, sau a celor fără voturi ordinea candidaților este dată de preferințele organizației care a întocmit lista.
- h) votarea se desfășoară în circumscripțiile electorale înființate, conform legii, cu ocazia alegerilor locale, sub supravegherea birourilor electorale de circumscripție. Aceste birouri sunt completate cu reprezentanții organizațiilor politice sau civile ale comunității maghiare care participă la alegeri.
- i) Consiliul de autoguvernare culturală locală este considerată constituită după prima ședință după validarea alegerilor, în care se validează mandatele.

Art. 43 – Alegerea organului decizional al autoguvernării culturale naționale are loc după următoarea procedură stabilită în Legea cadru:

- a) Au drept de vot acei cetățeni români care au împlinit vârsta de 18 ani și în baza dreptului inalienabil și exclusiv al asumării și exprimării apartenenței la comunitatea maghiară sunt înregistrați în registrul național al comunității maghiare.
- b) Data alegerilor este stabilită de Guvern, de regulă, odată cu alegerile generale.
- c) Alegerile se desfășoară pe liste deschise, respectând principiul proporționalității.
- d) Consiliul național are mandat de patru ani.
- e) Alegerile sunt organizate pe unități administrativ-teritoriale. Numărul de mandate posibile este calculat în funcție de numărul de membri ai consiliului autoguvernării culturale naționale, mărimea populației aparținând comunității maghiare din unitatea administrativ-teritorială respectivă, conform datelor oficiale ale ultimului recensământ, precum și raportul dintre acest număr și populația totală.
- f) Liste cu candidați pot fi întocmite de organizațiile politice și civile ale comunității maghiare. Candidații independenți își pot depune candidatura dacă au sprijinul a cel puțin 100 de alegători înregistrați în registrul național al comunității maghiare.
- g) Listele cu candidați se întocmesc după ordinea preferințelor stabilită de organizația care depune lista. Votul se exprimă prin marcarea numelui unui candidat de pe o singură listă, respectiv marcarea numelui candidatului independent, după caz.
- h) Mandatele sunt atribuite în funcție de proporția voturilor obținute aplicând principiul celui mai mare rest. Ordinea candidaților aleși de pe liste este dată de numărul voturilor exprimate pentru candidații listei respective. În cazul candidaților cu număr egal de voturi, sau a celor fără voturi ordinea candidaților este dată de preferințele organizației care a întocmit lista.
- i) votarea are loc în circumscripțiile electorale stabilite pentru alegerile generale. Autoritatea locală responsabilă cu organizarea alegerilor va desfășura alegerile pe baza registrului local oficial al comunității maghiare. Birourile circumscripțiilor electorale sunt completate cu reprezentanții organizațiilor politice sau civile ale comunității maghiare care participă la alegeri.

Art. 44 – (1) Pot participa la alegerea consiliului autoguvernării culturale naționale alegătorii înscrși în registrul național al comunității naționale. Registrul național al comunității naționale este întocmit prin totalizarea registrelor locale.

(2) Registrul este public cu 10 zile premergătoare alegerilor.

Capitolul VIII. – Sursele financiare ale autoguvernării culturale naționale și utilizarea lor

Art. 45 – Sursele financiare ale autoguvernării culturale naționale sunt:

- a) Bugetul de stat;
- b) Surse proprii;
- c) Sprijin financiar oferit de fundații;
- d) Sprijin financiar acordat de organizații din țară și din străinătate;
- e) donații;
- f) alte surse obținute în moduri care nu contravin normelor legale în vigoare.

Art. 46 – (1) Fondurile pentru învățământ, educație, cultură, servicii publice și suport economic redistribuite din bugetul de stat proporțional cu numărul persoanelor care aparțin de comunitatea maghiară:

- a) o parte a bugetului este alocat și gestionat de Comitetul Executiv conform prevederilor bugetare ale autoguvernării culturale a comunității maghiare. Bugetul este utilizat pentru a sprijini funcționarea instituțiilor de învățământ, educație, cultură, serviciu public de interes național, respectiv a celor care se află în regiuni unde comunitatea maghiară este în minoritate;
- b) restul bugetului este utilizat de consiliile locale pentru menținerea și dezvoltarea rețelelor instituționale de limbă maghiară aflate pe teritoriul autorităților locale cu statut special.
- (2) Distribuirea suportului financiar provenit din bugetul de stat este reglementat de prevederi separate formulate de Consiliu.

Art. 47 – (1) Instituțiile, organizațiile, asociațiile comunității maghiare pot beneficia în mod transparent și de suport material și financiar al organizațiilor, fundațiilor, autorităților și persoanelor private străine.

(2) Suportul material și financiar obținut în scopuri non-profit este scutit de taxe vamale.

Capitolul IX. – Dispoziții finale

Art. 48 – Bunurile imobiliare, de patrimoniu, bibliotecile, arhivele precum și alte bunuri ale instituțiilor, organizațiilor, asociațiilor, confesiunilor comunității naționale care au intrat în proprietatea statului sau a cooperativelor înființate după anul 1945 – prin legi, decrete care încălcau proprietatea privată, respectiv pe căi ilegale, cu forța – se retrocedează în natură, iar în cazul în care nu este posibil, contravaloarea bunurilor este înapoiat proprietarului de drept sau moștenitorului legal.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

PREȘEDINTELE
SENATULUI